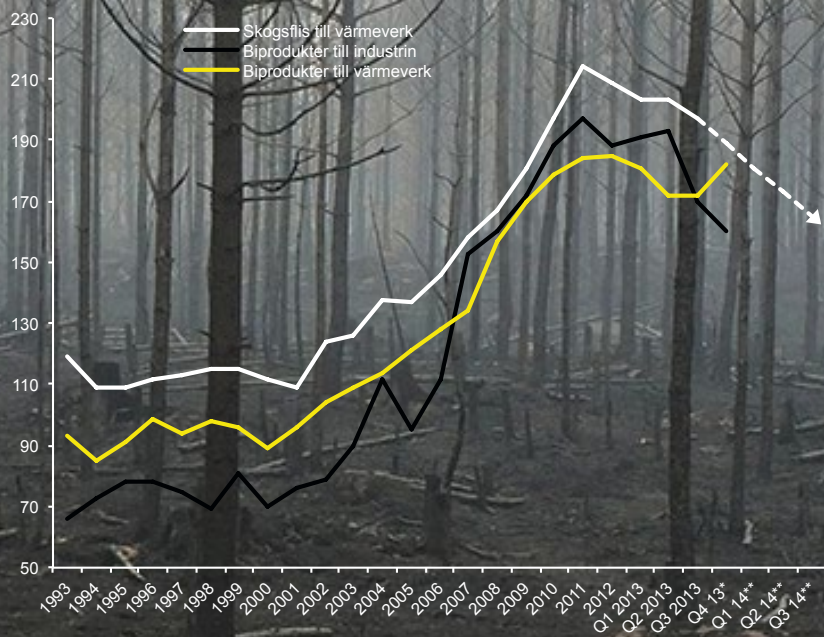

SKOG & EKONOMI

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

2 TEMAARTIKEL 1

- Kraftigt prisfall i skogsbränslemarknaden, det "tredje sortimentet"

4 TEMAARTIKEL 2

- Branden - 1,4 miljoner m³sk virke frigörs
- Karta över brandområdet, sid 5

7 MASSAMARKNADEN

- Fortsatt upp för långfiber

8 SÅGADE TRÄVAROR

- Pristoppen passerad - trävaror under fortsatt press

9 TIMMER OCH MASSAVED

- Välförsörjd industri ger en lugn virkesmarknad i höst

9 TIPS TILL SKOGSÄGARNA

- Håll fast vid gallringsstrategin även om det kostar!

10 KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

- Måns Johansson. Försäljningschef VIDA samt VD VIDA Wood, UK, USA: "Jag var orolig under semestern men till min glädje ser marknaden ut att hålla!"

12 FASTIGHETSMARKNADEN

- Prisfallet fortsätter i Norrlands inland
- Viktig information! Förvaltningsrätten godkände inte Skatteverkets arealkrav på Rationaliseringsförvärv

13 RÄNTA & VALUTA

- Riksbanken försvagade kronan och stärkte industrin

Kraftigt prisfall i skogsenergisektorn!

Skogsbränslen, där Sverige är världsledande, är en miljövänlig och positivt laddad verksamhet, inte minst i dessa valtider. Verkligheten ute bland skogar och värmeverk är dock en helt annan. Under de senaste tre åren har skogsbränslemarknaden pressats av varma vintrar, utbyggd vindkraft, hög sågproduktion och importerade sopor vilket gjort läget akut. Priserna faller kraftigt och vi löper en stor risk att delar av skogsbränsleindustrin helt enkelt slås ut. När nu skogsbranden i Sala dessutom frigjort enorma mängder biomassa, där merparten endast kan användas till energi, känns denna fråga extremt aktuell. Läs mer på sidan 2.

Brandkatastrofens effekter på marknaden

1 ½ års konsumtion skogsbränsle frigörs i Mälardalen

I ett försök att räkna på storbrandens marknadseffekter framkommer att det är på energisidan man kan se de långtgående konsekvenserna. Utöver sågtimmer frigör branden sannolikt mer än 1 ½ års skogsbränslekonsumtion för alla värmeverk i hela Mälardalen. Nu krävs det insatser för att upprätta lagringsterminaler så att inte ytterligare värden förstörs. Priserna på skogsfastigheter kommer sannolikt att påverkas i två riktningar. De brandskadade fastigheterna sjunker dramatiskt i pris medan oskadda fastigheter i regionen sannolikt går upp i pris. Läs mer på sidan 4.

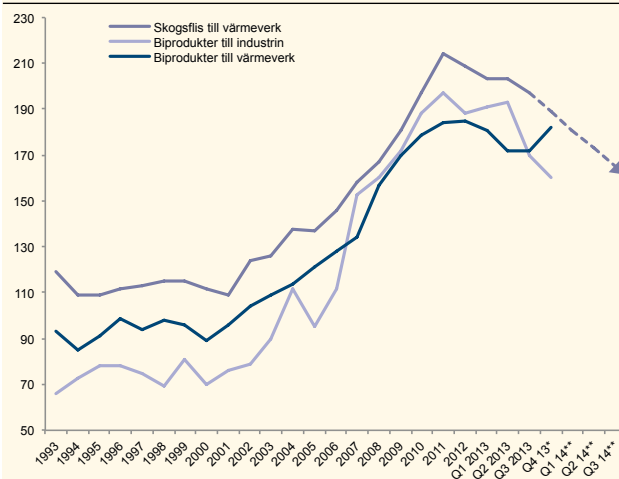
Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

BANKEN ANALYSERAR TEMAARTIKEL 1:

Kraftigt prisfall i skogsbränslemarknaden

Biobränslen och inte minst skogsbränslen är populära och positivt laddade framtidsfrågor särskilt under denna valrörelse. Verkligheten ute bland skogar och värmeverk är dock en helt annan. Under de senaste tre åren har skogsbränslemarknaden pressats och läget är nu akut. Med det kraftiga prisfallet löper vi en stor risk att delar av skogsbränslenäringen helt enkelt slås ut, se figur 1. När skogsbranden i Sala (se separat artikel) dessutom frigjort enorma mängder biomassa, där över 2/3 endast kan användas för energiändamål, blir denna fråga extremt aktuell.

Figur 1. Priser på skogsbränsle och biprodukter till industri och värmeverk kr per MWh, fritt förbrukare, löpande priser exklusive skatt.

Källa: Energimyndigheten, Danske Bank

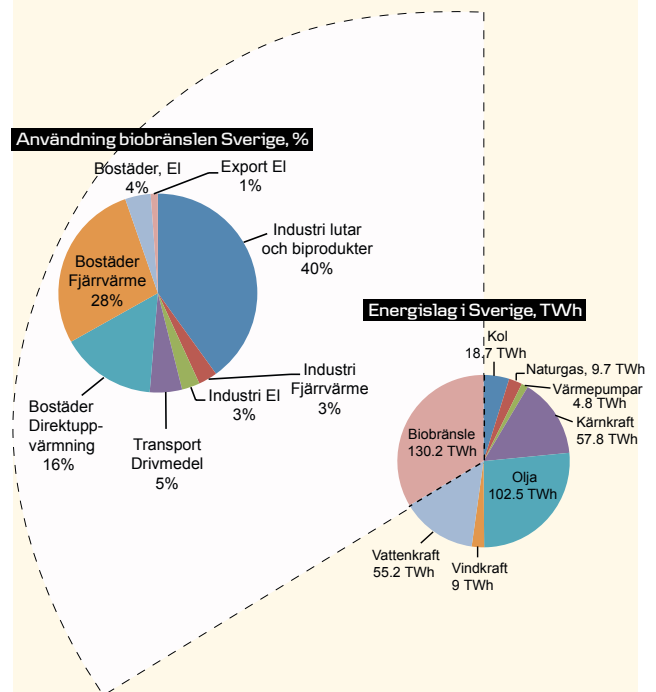
* Prognos Energimyndigheten

** Danske Bank efter marknadssuppgifter

Sedan några år tillbaka är biobränsle det största energislaget i Sverige, se figur 2. Av 131 TWh bioenergi som produceras årligen i Sverige kommer hela 85 % från skogen. Andra källor är avfall, torv och jordbruksprodukter. Huvuddelen av energin från biobränslen blir

värme (ca 87 %) för uppvärmning i industri och fjärrvärme men 8 % blir el och 5 % blir fordonsbränslen, se figur nedan.

Figur 2. Energislag i Sverige samt fördelning biobränslen

Källa: Svebio, Energimyndigheten

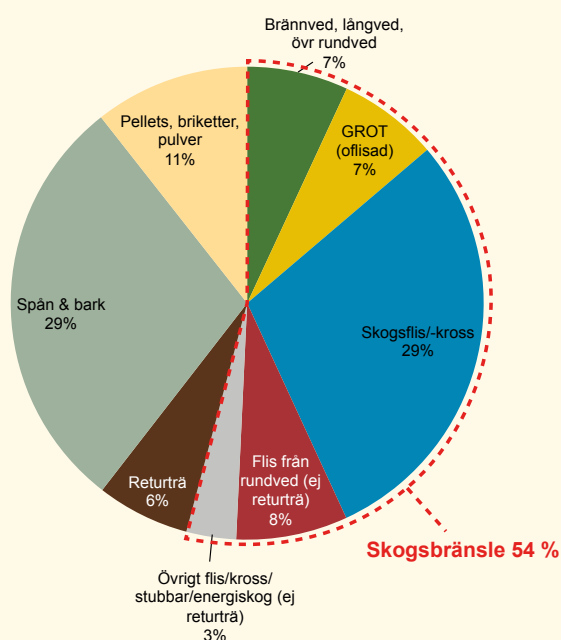
Världsledande på "det tredje sortimentet"

Sverige anses vara världsledande på att utnyttja de delar av trädet som inte blir trävaror och pappersmassa till miljövänlig energi. Skogs- eller trädbränslen har blivit kallade det "tredje sortimentet" och påverkar i dag skogsbruket och skogsindustrin på många sätt. Det anses vara en av orsakerna till att betalningsförmågan för svensk ved är bland de högsta i världen. Det har också lagt ett golv för massavedspriserna och gett sågverken en viktig inkomstkälla från biprodukterna. Det har förbilligat krävande röjningsgallringar, markberedning och plantering samt dessutom hjälpt till att hålla landskapet öppet i hagmarker och åkerkanter.

Trenden för skogsbränslen har varit positiv under lång tid och från sekelskiftet fram till 2011 ökade volymen inmätt skogsflis till värmeverken från 15 till 24 TWh, och priserna från 120 till 220 kr/MWh, (se figur 1). Under denna period har det byggts upp en landsomfattande verksamhet genom ett nät av enskilda entreprenörer som specialiserat sig på att ta ut i huvudsak GROT (Grenar Ris Och Toppar). Det har lagts mång-

miljonbelopp i forskning, samt metod- och maskinutveckling inom skogsbränslehanteringen för att komma till den nivå vi är i dag. Här leder Sverige utvecklingen och volymen från skogen dominerar idag trädbränsleleveranserna. Se figur 3.

Figur 3.
Fördelning mellan olika trädbränslen i procent GWh 2012

Källa: Trädbränsleförningen

Sedan 2011 har däremot utvecklingen gått bakåt och den negativa trenden har kraftigt accelererat under det senaste året.

Bertil Leijding, ordföranden för Trädbränsleförningen är ytterst oroad för den situation man nu befinner sig i.

”I den officiella prisstatistiken ser vi ännu inget dramatiskt prisfall, se figur 1, men i verkligheten är

prissättningen betydligt lägre. Jag vet att det har gjorts upp affärer på under 150 kr/MWh. Detta är en nivå där ingen entreprenör klarar att driva verksamheten ens en kortare period. Vi riskerar att på kort tid slå ut en entreprenörskår med kompetens och utrustning som det tagit över tio år att bygga upp. Detta gäller en naturtillgång som med största sannolikhet kan bli en del av lösningen på förnyelsebart fordonsbränsle. Vi har i dag ytterligare en potential på uttag av trädbränslen som motsvarar energileveranser på ett energivärde på 50 TWh årligen.”

Värme, vind, sågspån och sopor pressar marknaden

Det är en kombination av värme, vind, sågspån, sopor och nu brand som gör att skogsbränslesektorn pressas mot utslagning om ingenting görs.

Vi listar de viktigaste faktorerna:

1. Temperaturen

Under den hårda vintern 2010 så var det drag i branschen men sedan dess har det varit varmare. Vintern 2013-14 var rekordvarm vilket gav en energiförbrukning för uppvärmning som var 20-25 % lägre än normalåret. En grads höjning från snittet sänker förbrukningen med 5 %.

2. Elpriserna

Elpriset har sjunkit dramatiskt de senaste åren. Detta delvis som en effekt av ett varmare klimat men också sämre industrikonjunktur, energi-effektiviseringar samt utbyggnad av biokraft i kraftvärme samt en massiv investering i vindkraft. Elcertifikaten gör att vi byggt ca 15 TWh ny elproduktion sedan 2003 och sannolikt kommer att bygga ytterligare ca 20 TWh sammanlagt i Sverige och Norge fram till år 2020.

3. Sågspån

Sågverken har ökat produktionen dramatiskt det senaste året vilket ger mer sågspån som konkurrerar med skogsbränslet.

4. Sopor

Värmeverken har investerat i filteranläggningar mm. för att kunna bränna sopor som man får betalt för att ta hand om. Förutom inhemska sopor importerar vi nu från England, Norge, Polen och Italien. Även returträ, exempelvis rivningsvirke, importeras till en mycket låg kostnad. På sikt kommer dessa energikällor att behövas i respektive land och importen är sannolikt bara en kortsiktig billig resurs för svenska värmeverk just nu.

Fordonsbränslen från skogen nästa fas

Utbyggnaden av nya värmeverk kulminerar och för tillfället finns det tre större projekt under byggnation. Jönköping och Karlstad Energi uppför anläggningar som skall stå klara i år och beräknas i bägge fallen producera i häradet 350 GWh fjärrvärme och 150 GWh el. Fortums jätteanläggning i Värtan Stockholm beräknas bli klar under 2016 och då producera 1700 GWh fjärrvärme och 750 GWh el. Utöver dessa anläggningar ser det relativt skralt ut framöver.

Gustav Melin, VD på SVEBIO förklarar att dels är det fjärrvärmenäten som är begränsande. Med dagens teknik i värmeverken blir elandelen ca 30 % och resterande 70 % blir värme, vilket måste utnyttjas i exempelvis fjärrvärme. Dels är det svårt att räkna hem investeringarna

med dagens låga elpriser. Både Gustav och Bertil Leijding anser att nästa fas för att utnyttja vår energipotential från skogen är fordonsbränslen. Men för att få till dessa jätteinvesteringar så krävs långsiktiga spelregler från politiskt håll. Bägge anser att om det fanns ett stabilt regelsystem på plats så skulle vi snart se storskaliga investeringar i skogsindustrin för att producera förnyelsebara fordonsbränslen, exempelvis av det redan förädlade ligninet i avlutarna från massatillverkningen. Men då måste man ersätta den värme som skapas vid förbränningen av avlutarna i sodapannan och som krävs för torkning av massa och papper. Här kommer det att krävas mycket stora mängder trädbränslen framåt. Hela skogsbruket borde engagera sig för att få fart på biodrivmedelsproduktionen så att inte hela denna marknad förloras till elbilar. En lösning som sannolikt blir både dyrare och mindre miljövänlig än energieffektiva bilar med drivmedel från skogen, avslutar Gustav Melin.

TEMAARTIKEL 2: BRANDKATASTROFENS EFFEKT PÅ MARKNADEN

Kraftig påverkan på skogsbränslemarknaden

Branden i Västmanland är en av de värsta svenska naturkatastroferna i modern tid. Vi är många som skänkt tankar till de som förlorat en anhörig, ett hem eller en historik under dessa fruktansvärda dagar. Då känns det både absurt och svårt att diskutera brandens effekter på marknaden. Men efter att vi fått frågor av ett stort antal drabbade såväl i brandområdet som i regionen har vi valt att göra ett försök att utröna om brandens härjningar skapar några effekter på värden, priser, etc. För läsaren vill vi understryka att informationen från branden fortfarande är mycket begränsad och en mängd uppgifter innehåller en stor grad av osäkerhet. Vi ber därför läsarna att snarare fokusera på slutsatser än detaljer i beräkningarna.

Så här har vi räknat:

Med fantastisk hjälp från Sveaskogs personal samt genom EFFIS (European Forest Fire Information System) har vi fått fram en karta över brandområdet, se karta på sid 5. Genom IR-bilder har man i dagsläget identifierat det påverkade området till cirka 12 800 ha inklusive sjöar. Utöver det har vi adderat ytterligare ca 700 ha beroende på s.k. "hotspots" med småbränder utanför brandområdet, samt en trolig utökning av brandområdet beroende att träd skadas av rök, hetta, etc. Detta innebär en brandskadad brandareal på knappt 13 000 ha. Vi har gjort ett avdrag för ekoparker/naturresevat som planeras på Sveaskogs (-1 200 ha) och Bergvik Skogs (-1 700 ha) marker samt ett översiktligt avdrag (-5 %) för sjöar och åkermark. Andelen impediment (-10 %) samt virkesförråd (161 m³sk/ha) är genomsnittet i Västmanland enligt Skogsstatistisk årsbok. Övriga omräkningstal har vi fått efter diskussioner med ett antal kunniga personer inom respektive område: m³sk-m³fub: 0,83, timmerandel: 50 %, tallandel: 70 %, sågutbyte: 45 %, andel flis från sågning: 31 %, m³fub - MWh: 2,0. Vi har inte räknat med att någon GROT tas ut ur området utan enbart stamved.

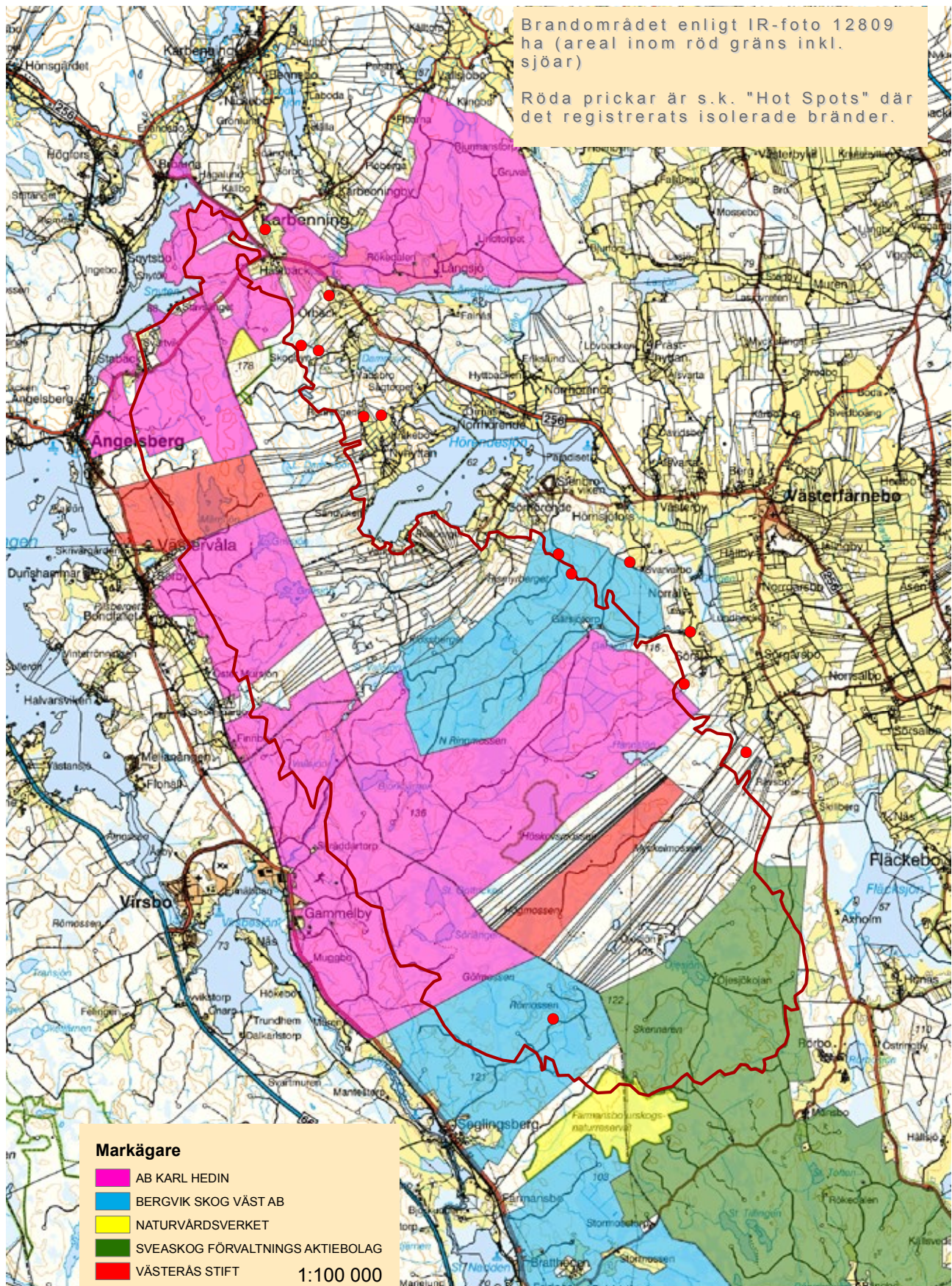
1,4 miljoner m³sk virke frigörs i branden

Enligt våra väldigt översiktliga bedömningar är det strax under 9 000 ha produktiv skogsmark som brandhärjats och där det, i dagsläget, inte planeras några naturvårdsavsättningar. Vi räknar med att alla resurser kommer att sättas in för att rädda kvarvarande värden i den brända skogen. Vårt scenario är att man försöker avverka allt som kan ge ett netto och att man apterar timmer ned till kläna dimensioner för att såga så mycket som möjligt. Resterande volymer kommer att bli bränsleved under förutsättning att det finns en avsättning.

Genom denna beräkning får vi en total virkesvolym om drygt 1,4 miljoner m³sk som frigörs genom branden. En avsevärd mängd virke men betydligt mindre än från de senaste årens stor stormar - Gudrun fällde 75 miljoner kubikmeter 2005, Per 12 miljoner 2007, Dagmar 4-5 miljoner 2011 och Simone, Hilde, Sven och Ivar som tillsammans fällde omkring 14 miljoner under 2013.

Mot denna bakgrund får vi en timmervolym på cirka 600 000 m³fub, vilket motsvarar årsbehovet för ett större eller två medelstora sågverk. Efter sågning genererar denna timmervolym ca 270 000 m³ trävaror. Som en effekt från branden får vi då också en volym energived om knappt 800 000 m³fub eller knappt 1,6 TWh. Då har vi inte tagit med kutterspån från sågen eftersom dessa kommit fram ändå, oberoende av branden.

Kartan är framtagen med hjälp från Sveaskogs personal samt genom EFFIS (European Forest Fire Information System).

Storbrandens effekter på marknaden

- **Timmer - ingen marknadspåverkan**

Priset för det brandskadade timret kommer sannolikt att bli mycket lågt men volymen är för liten för att påverka timmermarknaden, även utifrån ett regionalt perspektiv.

- **Massaved - ingen eller marginell marknadspåverkan**

Beroende på branden så överför man, enligt våra beräkningar, knappt 800 000 m³ub från massaved till energived. Detta är en avsevärd volym massaved men eftersom detta sker under en period då industrin är relativt välförsörjd och det finns en vana att transportera virke över landet så är vår bedömning att denna utbudsminskning av massaved kompenseras från andra håll. Möjligtvis skulle effekterna av branden kunna göra att en framtida prishöjning påskyndas.

- **Trävaror - ingen marknadspåverkan**

Eftersom vi räknar med att merparten av det skadade virket sågas så ser vi ingen marknadspåverkan här.

- **Avverkningsresurser - viss marknadspåverkan**

Vi bedömer att hela skogsnäringen kommer att hjälpas åt för att ta vara på allt som har ett värde efter branden. Därmed kommer det att samlas en stor mängd avverkningsresurser i området vilket sannolikt kommer att ge en viss brist på avverkningsresurser i omkringliggande områden.

- **Planteringsresurser - ingen marknadspåverkan**

Plantskolorna kommer att ha tid att öka produktionen och generellt finns det ofta en god elasticitet vad gäller skogsvårdsresurser genom att förlänga säsongen och byta från exempelvis röjningsarbete, etc. Markberedningen skulle kunna bli en trång sektor men förnyingsarbetet kommer sannolikt att fördelas på flera år.

- **Energived skogsbränsle - mycket stor regional marknadspåverkan**

Enligt våra översiktliga beräkningar frigörs det knappt 800 000 m³ub eller 1,6 TWh energived som en effekt av branden. I hela Mälardalen har värmeverken en ungefärlig förbrukning av drygt 1 TWh skogsbränsle per år. Rent hypotetiskt skulle alla värmeverk i Mälardalen ha försörjningen tryggad i 1 ½ till 2 år om man ställde om till enbart brandskadade volymer. Det är därför ingen tvekan om att brandens påverkan på den regionala skogsbränslemarknaden är mycket stor och kommer att ge effekter för lång tid framåt. Men marknadspåverkan är lokal eftersom bränsleveden, i detta prispressade läge, är mycket känslig för transportkostnaden. Lyckligtvis går skogbränsle att lagra.

Mälarenergi har fyra pannor i området och värmeverket i Västerås är ett av Sveriges största. Vi frågar bränsleinköpschefen **Jens Nerén** hur han ser på situationen.

Foto: Mälarenergi

"Vi kommer att göra allt vi kan för att använda så mycket ved som möjligt efter katastrofen. Samtidigt måste man ha respekt för att detta är en långsiktig verksamhet där vi har upparbetade relationer med flera leverantörer. Vi kan inte säga tack och hej till sågverk och torvindustri som vi handlat med under många år. Dessutom har vi sett fallande priser på skogsbränsle de tre senaste åren och redan innan branden var man nere på nivåer där entreprenörerna har det mycket svårt. Skulle vi enbart fokusera på brandskadad skog riskerar vi att slå ut etablerade entreprenadföretag. Det jag tycker är det allra viktigaste nu är att skapa funktionella terminalytor och möjliggöra lagring av veden under ett antal år. Då jämnas flödet ut och vi förstör inte värden för markägarna."

- **Skogsfastighetsmarknaden - viss regional prispåverkan**

Priserna på skogsfastigheter kommer sannolikt att påverkas i två riktningar efter branden. De skadade fastigheterna sjunker dramatiskt i pris medan oskadade fastigheter i regionen sannolikt går upp i pris. Brandskadade fastigheter kommer att få ett kraftigt reducerat pris. Prisreduktionen varierar med hur stor del av fastigheten som skadats. När den skadade andelen är under ca 30-40 % av total markareal får man, i princip, ett nollvärde för kalmarken, eftersom fastigheten betalas efter virkesinnehållet. Överstiger den skadade delen ca 30-40 % så inträder en kalmarsprissättning som sannolikt kommer att vara mycket låg, gissningsvis ca 10 - 15 000 kr/ha när marken är oföryngrad.

Relativt mycket försäkringspengar kommer att utbetalas till de drabbade markägarna. De kan då, genom att utnyttja en s.k. ersättningsfond i deklarationen, använda denna ersättning inom en treårsperiod (max 6 år vid förlängning) för att köpa ny mark utan skatteeffekter. Detta brukar driva priset i närområdet vilket vi bl.a. sett efter Gudrunkatastrofen. Vår bedömning är dock att denna prispåverkan blir relativt begränsad.

MASSAMARKNADEN

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på Danske Bank
Markets Sverige.
www.danskebank.com

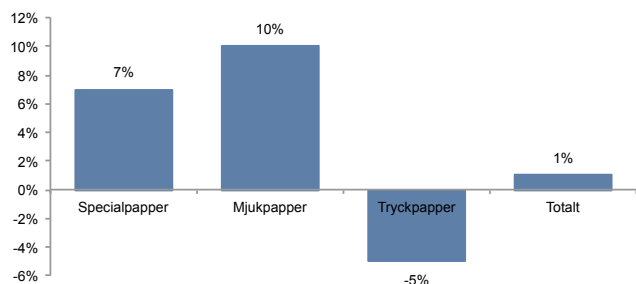
Fortsatt upp för långfiber

Efter ett sommaruppehåll ser det nu ut som om långfibermarknaden tar ny fart uppåt. Med stark producentlagerstatistik i juni och juli har självförtroendet stärkts och flera av de största producenterna annonserar prishöjningar från \$930 till \$950. Trots en uppgång på tre dagars lager från juni låg julisiffran på 27 dagar. Detta är fortfarande under den s.k. balanspunkten på omkring 30 dagars lager och femårsgenomsnittet för juli på 29 dagar. Leveranserna av blekt långfibrig sulfatmassa var också upp 3,2 % jämfört med juli förra året.

Utsikterna för kapacitetsutnyttjande i långfibermassaindustrin ser goda ut. Under de senaste åren har det skett flera större kapacitetsnedläggningar (totalt 1,75 miljoner årston 2012-2013) samtidigt som endast två expansionsprojekt genomförts – Ilim Bratsk (490 000 årston) och Terrace Bay (350 000). Även om flera expansionsprojekt annonserats de senaste åren – Södra i Värö (275 000) och Mörrum (45 000) och UPM-Kymmene i Kymi (170 000 varav 68 000 lång-fiber) – så kommer dessa att tidigast vara igång 2016-2017 och då enbart motsvara en kapacitetsökning på 1,6 %. Även om vi inkluderar Metsä Fibres ännu inte beslutade projekt i Äänekoski (695 000 ton långfiber) och Ilim Pulpns möjlighet att utöka kapaciteten i Ust-Ilimsk (220 000), så motsvarar detta enbart en total kapacitetsökning på 5,2 % under de kommande fem åren, eller i genomsnitt 1,0 % per år. Detta kan jämföras med en genomsnittlig årlig kapacitetsökningstakt 1995-2013 på 1,8 %. Dessutom ser vi fortsatta nedläggningar av föråldrade och miljöfarliga bruk samt en kontinuerlig ombyggnad till textilmassa. Vi bedömer även att efterfrågan på långfibermassa fortsätter att växa. Visserligen minskar efterfrågan från europeiska och nordamerikanska tryckpappersproducenter men detta kompenseras sannolikt av ökad efterfrågan från Kina och mjukpappersproducenter.

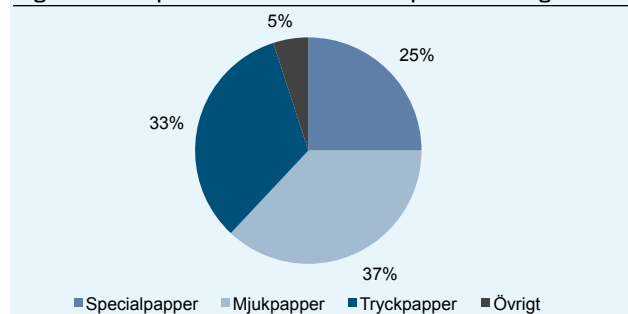
Risken för att fallande priser på kortfibermassa ska dra ned långfibermassapriset, prisgapet är nu \$200 mot genomsnittliga \$1 10 per ton, bedömer vi som relativt liten. Den substitution som enkelt kan göras har rimligen redan gjorts och det utrymme som finns kvar är litet. Även om producentlagren av kortfibermassa fortsatt är för höga så talar flera bolag och industribedömare om att kortfibermassapriserna nu kan ha nått botten. Det skulle, i så fall, få en positiv psykologisk effekt även på långfibermarknaden.

Figur 4. Genomsnittlig efterfrågeökning på långfibermassa per segment 2003-2012

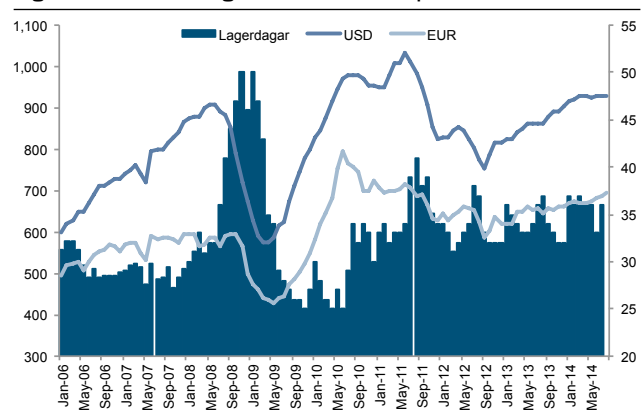
Källa: Mercer, PPPC

Figur 5. Världsproduktion NBSK fördelat på användning 2012

Källa: Mercer, PPPC

Figur 6. Producentlager och barrmassapris

Källa: RISI, PPPC Lagerdagar visar totalt världslager för barr och lövmassa.

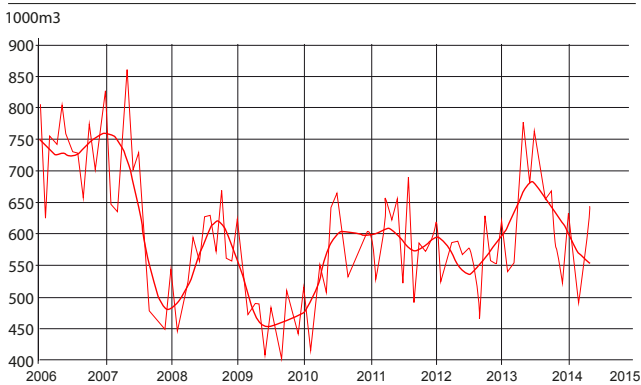
BANKEN ANALYSERAR TRÄVARUMARKNADEN

Pristoppen passerad - trävaror under fortsatt press

Efter en mycket positiv period där sågverken höjde priserna under tre kvartal i rad tog glädjen slut i våras. Under det andra kvartalet har vi fått se försiktiga prissänkningar på gran som under sommaren smittat över på furumarknaden. Det är framförallt den höga produktionen i Norden som genererat ett för stort utbud av varor i Europa samtidigt som den boomande Egyptenmarknaden nu pressas med prissänkningar som följd. Som om inte detta räckte har en situation med ändrad byggmoms i Japan gjort att denna marknad gått från eufori till minskad import och kraftigt prisfall, figur 7. Hade det inte varit för en svagare krona skulle det varit riktigt surt för många sågverk nu. Såväl produktion som lager av sågade trävaror har höjts det senaste halvåret (jmf. samma period 2013) i både Sverige och Finland.

- Sverige produktion +10 % och lager +6 % (gran ökar mest).
- Finland produktion +6 % och lager +25 %.

Figur 7. Månadsimport av trävaror till Japan. 1000 m³

Källa:Woodstat

Banken tror ändå inte på något ras i marknaden

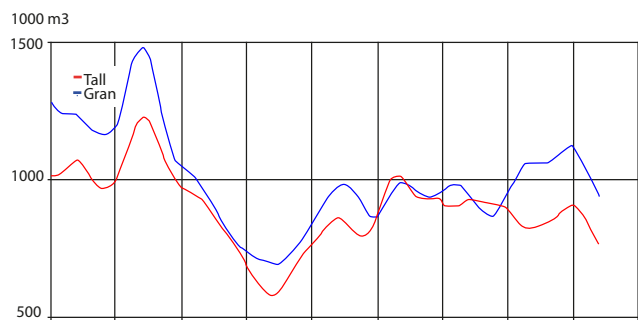
Allt detta låter dramatiskt. Frågan är då om vi nu ser en klassisk vändning på den volatila trävarumarknaden med priser i fritt fall under hösten.

– Nej, vi tror och hoppas inte det! Vi bedömer visserligen att exportpriserna på trävaror, under försommaren, nådde sin topp för denna gång och att vi kommer att se en fortsatt prisnedgång som fortsättningsvis leds av furan fortsättningsvis. Möjligtvis är vi naiva men vi anser ändå att det finns mycket som talar för en sansad marknad, utan dramatiska prisfall framöver.

Vi ser följande positiva trender:

1. Den så viktiga Englandsmarknaden verkar fortsätta att rulla på med mycket god efterfrågan.
2. Sverigemarknaden ser stabil ut och vi bedömer att byggandet kommer att fortsätta öka.
3. Euro/kronkursen ser ut att ligga kvar på en, för svenska sågverk, behaglig nivå.
4. Finska sågverks tillgång på timmer har fallit dramatiskt vilket borde dämpa sågproduktionen i Finland, se figur 8 nedan.
5. I USA, världens största trävarumarknad, pekar egentligen alla nyckeltal för såväl byggande som huspriser och trävarupriser åt rätt håll. Det enda som inte tar ordentlig fart är byggandet av enfamiljshus, vilket är förvånande. Vi tror att den positiva trenden i USA fortsätter vilket sannolikt möjliggör en ökad export av trävaror över Atlanten. Vi pratar marginella exportvolymerna från Sverige, men ack så viktiga.

Figur 8. Finland
Tillgång på inhemskt och importerat sågtimmer 1000 m³

Källa:Woodstat

Det skall dock inte underskattas att läget är bräckligt och det finns ett antal faktorer som kan omkullkasta hela vårt scenario om en hyfsat stabil marknad:

1. Det osäkra läget i Ukraina kan snabbt vända hela konsumtionen i Europa och även världen till ett depressivt tillstånd.
2. Svenska sågverk har förhållandevis gått om råvara vilket brukar göra att man fortsätter att såga för fullt. Det är högst osäkert om marknaden tål nuvarande produktionstakt.
3. Läget är osäkert på den egyptiska marknaden som är Sveriges viktigaste trävarumarknad efter England. Historiskt har de ryska sågverken dominerat denna marknad där Sverige nu har kommit i kapp. Det hörs dock signaler om att ryska sågverk återigen stärker sin position i Egypten. Vår prognos om en hyfsat stabil marknad bygger på att den egyptiska marknaden repar sig samtidigt som svenska sågverk klarar rysk konkurrens.

TIMMER OCH MASSAVED

Välförsörjd industri ger en lugn virkesmarknad i höst

Sågverken ovanligt trygga

Vid denna tid på året brukar ångesten frodas hos virkesköparna. Kommer man att klara virkesförsörjningen under vintern? Detta är tiden då listprishöjningar duggar tätt och rotpostauktionerna drar igång. Under den kommande hösten tror vi dock att huvuddelen av sågverken kommer att agera relativt sansat beroende på ett gott försörjningsläge. Det är endast i nordligaste Sverige vi hör en nyans av nervöst darr på rösten. Det goda försörjningsläget beror på en väldigt aktiv virkesköparvår i kombination med en hel del stormvirke i marknaden. Därför tror vi inte på några stora prisrelser, varken uppåt eller nedåt. Sågverken upplever en tuffare trävarumarknad och därför har säkert priserna redan dämpats något på rotposter och premier, etc. Vi tror inte att vi kommer att få se några listprissänkningar och generellt anser vi att timmerpriserna är på goda nivåer över landet.

Massavedsandelen minskar i Mellansverige

Även cellulosaindustrin är välförsörjd i hela landet, möjligtvis med undantag för industrin i Norrbottens kustland. Bortsett från Sydsverige är massavedspriserna nedpressade och på historiskt låga nivåer i mellersta landet. Vi har trott att den låga nivån i skulle bli kortvarig, men där har vi haft fel. Som det nu ser ut med import från Norge, hög aktivitet hos sågverken som ger mycket cellulosafelis samt stormvirke från de norra delarna, så verkar industrin lyckats "dikesrensa lågprisdiket" och nivån ligger fast. Den stora prisskillnaden mellan massaved och timmer i detta område har gett konsekvensen att timmerandelen i avverkningarna är rekordhög. Vi får uppgifter om att timmerandelen gått upp med hela 5-6 % sedan förra året, vilket är väldigt mycket i de här sammanhangen. Detta är sannolikt en effekt av större andel slutavverkning, fokus på grova bestånd, ökad klientimmerapting men också en noggrannare aptering generellt.

Vi upprepar dock vårt råd att hålla fast vid gallringsstrategin när det gäller klenta förstagallringar. Vi förstår att det bär emot att betala för förstagallringen, vilket är ett faktum för många mellansvenska skogsägare. Vårt råd är ändå att ta den kostnaden nu för att sedan få ett bättre netto vid nästa gallring, minska stormrisken och öka värdet i de framtida slutavverkningarna.

AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

Sydsverige

- Bra läge att både slutavverka och gallra. Det kommer sannolikt inte att vara några extrema toppriser på höstens slutavverkningar men väl goda priser. Undvik dina allra finaste bestånd i slutavverkning.
- Säkerställ att du får alla eventuella premier som kan vara aktuella, som certifieringspremier, barmarkstillägg, etc.
- Beställ markberedning inför hösten och var aktiv med röjningen när löven släppt.

De flesta sågverken verkar ha en vettig försörjningssituation men lyssna runt, det kan finnas lokala behov för enskilda sortiment eller volymer. Sydsverige har goda massavedspriser även om industrin är välförsörjd.

Mellansverige

- Bra läge för slutavverkningar men säkerställ eventuella premier. [Sondera efterfrågan innan slutavverkning i stormområdena.]
- Var mycket restriktiv med grova gallringar som ger stor andel massaved.
- Genomför klenta förstagallringar även om de går med underskott.
- Beställ markberedning.
- Var aktiv med röjningen när löven släppt. Överväg en hårdare röjning än normalt när skogen kommit över betningsfri höjd, om du tror på en långsiktigt lägre massavedsprisnivå.

Mellansvenska sågverk verkar också ha en vettig försörjningssituation. Vi hör om lokala brister på tall men detta varierar säkert mellan aktörerna. Kontrollera med dina sågverk vilken typ av bestånd de betalar mest för. Även om du har skog i närheten av brandområdet tror vi inte du behöver vara rädd för ett överutbud, se separat artikel. Massaindustrin verkar vara mycket välförsörjd fortfarande.

Norra Sverige

- Timmerpriserna är goda och det finns därför ingen anledning att vänta med mogna slutavverkningar. Kolla noga angående eventuella premier och påslag.
- Även massavedspriserna är på vettiga nivåer så sköt därför skogen enligt plan.
- Beställ markberedning och var aktiv med röjning när löven släppt.

I nordligaste Sverige finns det signaler om en mycket stor efterfrågan på både timmer och massaved. Därför är det extra viktigt för dig denna region att kontrollera vilka eventuella premier som finns i marknaden.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKES-MARKNADEN

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

"Jag var orolig under semestern men till min glädje ser marknaden ut att hålla!"

Måns Johansson. Försäljningschef VIDA samt VD VIDA Wood, UK, USA
www.vida.com

Trävaror: Under senvåren började vi se allt mer varor i marknaden. Affärerna gick lite trögare och jag kände därför oro under semestern. Till min

glädje ser marknaden ut att hålla. För vår huvudprodukt konstruktionsgran, har vi gjort enstaka prissänkningar på några Euro eller Pund. För furan är det något tuffare och på huvudmarknaden Egypten är priserna nedåt, delvis drivet av mer ryska varor. Konsumtionen är dock bra så sannolikt är prispresen tillfällig. Den enda marknad som är riktigt pressad är Japan, med dramatiska prisfall. Vi tror att Japanerna överreagerar och snart kommer att öka köpen igen. Sammantaget är jag försiktigt positiv och ser en stabil granmarknad medan det råder en osäkerhet om furan. Med nuvarande sågproduktion kan det dock vända nedåt i fjärde kvartalet.

Timmer: Vi har väldigt mycket timmer just nu, både vid såg och på rot i skogen vilket gör att vi avstår hissade rotpostpriser. Samtidigt fortsätter vi att köpa eftersom vi kan leva med nuvarande prisnivå samtidigt som skogsägarna är nöjda.

Massaved/fiber: Vi upplever låga priser som inte ser ut att röra sig uppåt för tillfället. Det finns kollegor i branschen som börjat exportera flisen.

Energived: Mycket pressad marknad med överskott på både kutterspån och pellets. Vissa har stora lager från förra året.

Olle Berg. Marknadschef Setra.
www.setra.se

Trävaror: I dag är marknaden ganska svårtolkad delvis beroende på semesteruppehållet. I Europa ser konsumtionen ut att hålla i sig med bl.a. England, Sverige, Norge och

Polen som starka marknader. Det har gått något trögare i Kina och Japan är riktigt tufft. Vi tror dock detta är tillfälligt. I Nordafrika är marknaderna bra med undantag för Libyen och huvudmarknaden Egypten. Priserna faller från höga nivåer, men egyptisk konsumtion verkar ändå hålla i sig. Trävaruproduktionen i Norden är för hög och det gäller att vi sprider varor i marknader som Kina, USA, etc. Generellt tror jag ändå att marknaden blir stabil i höst, men årets pristoppar såg vi i våras. **Timmer:** Sågverken ser ut att vara hyfsat välförsörjda över landet och jag upplever ingen oro för råvaruläget. Risken är då att vi alla kanske säger lite för mycket.

Anders Dahlqvist. Försäljningschef Sveaskog. www.sveaskog.se

Framförallt biobränslemarknaden är mycket pressad med både konsumtions- och prisfall. Den gamla relationen med 20 kr under massaveden gäller inte längre och pris-

skillnaden är nu klart större. Sydsverige har en något bättre situation än övriga landet.

Sydsverige:

Timmer: Vi har sett ett förhållandevis stort timmerflöde under våren vilket gjort att marknaden lugnat sig något och timmerflödet är svagare just nu.

Massaved: Marknaden är balanserad med dragning åt välförsörjd.

Mellansverige:

Timmer: Tidvis har det varit gott om gran och en viss brist på talltimmer men sågverken verkar hyfsat nöjda med försörjningen.

Massaved: Läget har kärvat till sig med produktionsstörningar och underhållsstopp vilket gjort att det finns gott om såväl barr- som lövmassaved i systemet inte minst i stormen Ivars fotspår. Det är därför kanske inte läge för att prioritera någon massavedstung avverkning eller jättegallring i detta läge.

Norra Sverige:

Timmer: Här märker vi en mycket stark efterfrågan på timmer med en tendens till brist.

Massaved: Gott om massaved söder om Umeå, något mer ansträngd situation norrut.

FASTIGHETSMARKNADEN

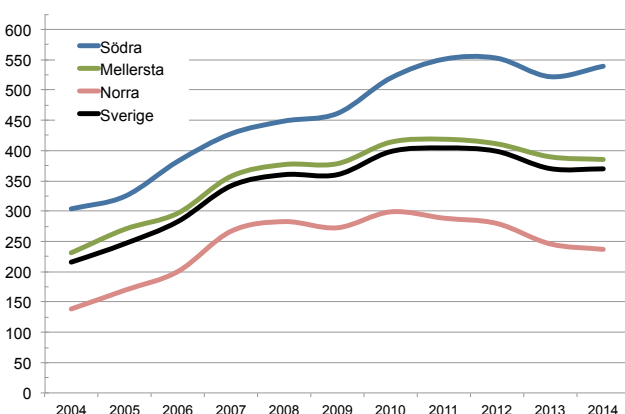
Prisfallet fortsätter i Norrlands inland

LRF Konsults färskas prisstatistik från våren stärker oss i den marknadstro vi nu haft i några år. Södra och norra Sverige går åt var sitt håll. Vi upplever att marknaden står ganska still i Sydsverige med undantag för de riktigt attraktiva fastigheterna som fortsatt ger toppnoteringar. I Mellansverige och Norrlands kustland är marknaden stabil men priskänsligheten är mycket stor beroende på läge, skogstillstånd, etc. Däremot fortsätter prispressen i Norrlands inland. Där får du nu gå tillbaks åtta år för att komma ned på samma snittprisnivå som våren 2014 medan du i Mellansverige får gå tillbaks fem år, allt enligt LRF Konsults prisstatistik, se figur nedan.

Vi anser att det i grunden är en sund korrigering från en felprissättning som etablerades under en period när marknaden var urskiljningslös. För att tydliggöra detta på ett enkelt sätt: Är boniteten dubbelt så hög på en fastighet i Sydsverige så skall säkert prislappen vara minst den dubbla jämfört med en fastighet i norrlands inland. Men det gäller verkligen att vara påläst och kunnig på fastighetens kvaliteter. Prisspridningen på olika fastigheter inom samma region borde sannolikt vara ännu mycket större om marknaden verkligen börjar värdera skogstillstånd, bonitet, vägnät, avstånd till industri, etc.

Har du frågor om gårdsköp eller försäljning. Tveka inte att kontakta någon av våra erfarna Skogs- & Lantbruksspecialister för en genomgång i god tid innan köp eller försäljningen. Vi garanterar att det är väl använd tid. www.danskebank.se

Figur 9. Skogsfastighetspriser kr/m³sk, nominellt i tre regioner våren 2014.

Källa: LRF Konsult

Martin Lindskog, VD på mäklar- och rådgivningsföretaget AREAL. www.arel.se

Intresset för skogsmark är fortsatt stort men prisnivån ligger still. Däremot har draget på villasidan smittat av sig till mindre tätortsnära

hästgårdar, vilka varit mycket svårsålda tidigare. För slättgårdar räknar vi med en svalare marknad, framförallt region 1 i Skåne och Östergötland där sänkningen på gårdsstödet kommer att märkas av. En annan förändring som skulle kunna vara aktuell efter valet är den naturvårdsavgift på skog som diskuteras. Avgiften skulle kunna jämföras med den tidigare skogsvårdsavgiften som låg på 0,8 % av taxvärdet. En sådan skatt skulle allvarligt drabba både intresset för och priserna på skog.

Markus Helin,
Chefsmäklare på LRF Konsult
www.lrfkonsult.se

Det anmärkningsvärda vid denna mätning är att priserna går upp i Sydsverige samtidigt som de fortsätter att sjunka i norra Sverige.

Där är det framförallt i inlandet som prispressen är hårdast medan priserna i kustregionerna är stabila. Vi vet att virkesnettot påverkar fastighetspriset mest i norr och när nu virkespriserna stigit borde priserna i Norrland reparera sig något. Generellt tror vi på stillastående eller svagt stigande priser framåt, detta som en effekt av låg ränta, högre timmerpriser och bättre lönsamhet i sågverkssektorn. Våra mäklare tycker att marknaden spretar mer än tidigare. Det är svårare att förutsäga prisnivån på enskilda fastigheter vilket ger fler överraskningar men också besvikelser. Känslan är också att andelen tillköp ökar på bekostnad av nyetableringar. Därför påverkas priset mer än tidigare i de fall grannarna inte är intresserade.

Karl Danielsson.
VD på Karl Danielsson Egendomar
www.karldanielsson.se

Karl Danielsson, en mäklarprofil som nu, ihop med sönerna, startat egen mäklarfirma med inriktning mot de större fastigheterna.

”Under sommaren sålde vi, på uppdrag av Gustaf Douglas och Boxholms skogar, skogsfastigheten Örmo Skogar AB på knappt 4300 ha varav cirka 4100 ha var produktiv skogsmark. Denna affär stärker tesen att intresset för bolagsägd skogsmark i Sverige är mycket stort, framförallt från svenska men även europeiska köpare. Intressenterna är ofta framgångsrika entreprenörer där man ser skogen som en möjlighet att sprida risken i sina tillgångar. Beroende på Sveriges mycket restriktiva förvärvslagstiftning för bolag, finns det ett pristillägg på minst 10 % när skogen ligger i bolag”.

GÅRDSÄGARPAKETET

Gårdsägarpaketet – för dig som äger skog och jord
En banktjänst skraddarsydd för dig som äger en skogs- eller lantbruksfastighet. Gårdsägarpaketet är utvecklat för att göra gårdslivet enklare, tryggare och förmånligare. Läs mer om Gårdsägarpaketet på vår hemsida www.danskebank.se.

I Gårdsägarpaketet ingår:

- ✓ Gårdskonto
- ✓ Gårdsägarpaketet
- ✓ Internetbank
- ✓ Gårdskort
- ✓ Förmåner
- ✓ Och mycket mer ...

VIKTIG INFORMATION FRÅN REDAKTÖREN

Förvaltningsrätten godkände inte Skatteverkets arealkrav på rationaliseringsförvärv

Den berörda markägaren ägde en skogsfastighet på 40 ha. Under 2009 förvärvade hon två nya skogsfastigheter varav den ena, på 6,6 ha, låg i anslutning till den tidigare och den andra, på 63,6 ha låg på cirka 3 km avstånd. Efter förvärven uppgick den sammanlagda skogsarealen till 110 ha produktiv skogsmark.

Skatteverket ansåg att reglerna om skogsavdrag vid rationaliseringsförvärv inte var tillämpliga och åberopade deras ställningstagande från den 8 feb 2013 (dnr 131 80453-13/111), där det sägs att om rationaliseringsförvärv skall medges så måste det nya förvärvet tillsammans med tidigare innehav inom 3 mils radie medföra att man passerar 400 ha produktiv skogsmark.

Markägaren bifogade ett intyg från en skogssakkunnig som visade att utökningen av arealen medför stor-driftsfördelar och rationaliseringar genom att maskiner och vägar kunde användas effektivare. Före förvärven hade skogsfastigheten en produktionsförmåga på 177 skogskubikmeter (m³sk) per år. Efter förvärven ökade denna produktionsförmåga till 539 m³sk.

Med särskilt beaktande av intyg/uppgifter från sakkunniga fann Förvaltningsrätten att markägaren kunnat visa att förvärvet av de två markområdena innebar en förbättrad brukningsenhet. Förvärven skulle därför betraktas som rationaliseringsförvärv. Förvaltningsrätten godtog därför markägarens deklaration.

Källa:

Förvaltningsrätten i Karlstad

Dom 2014-05-28

Mål nr 4539-12

Danske Bank Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktieföretag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 50-tal bankkontor och sex regionala Finanscenter och etablerades i Sverige 1997 i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök danskebank.se, twitter.com/danskebankse, facebook.com/danskebanksverige

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens Sverigeekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.
<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Riksbanken försvagade kronan och stärkte industrin
Riksbankens stora räntesänkning (från 0,75 % till 0,25 %) i juli gav upphov till kraftiga reaktioner på finansiella marknader, och i synnerhet på valutamarknaden. Ett tag handlades kronan faktiskt till 9,40 mot Euron! Från vårt perspektiv är det otvivelaktigt den svagare kronan som är den viktigaste effekten.

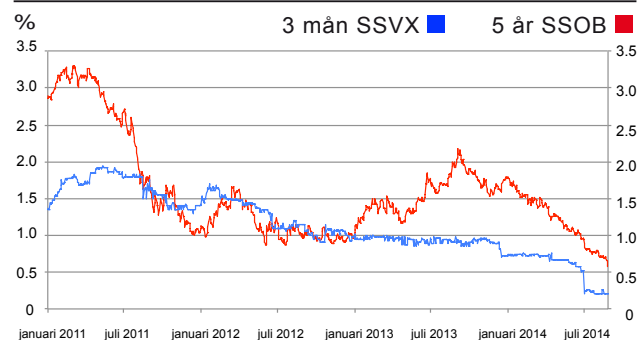
Så här i valtider verkar många förtränga att vår svenska ekonomi går fantastiskt starkt. Det som fattas, och har fattats genom hela krisen, är att varuexporten – industrin – inte har återhämtat sig ännu. Givet den stora valutareaktionen ökar förhoppningen om en återhämtning även i exportindustrin och det ska bli extra intressant att följa efterfrågeutvecklingen på våra exportvaror de närmaste månaderna.

Hursomhaver, räntenivån på bundna räntor är låg, och det är framförallt på ett- och tvåårshorisonten som det ser förmånligt ut. I lönnedom hyser vi fortfarande en viss förkärlek för rörlig ränta då marknadens förväntningar indikerar en relativt tidig höjning från Riksbanken, vilket vi helt enkelt inte tror på. Att ligga rörligt ger dessutom frihet att utnyttja fortsatta fall i bundna räntor, något vi tror ligger i korten.

Stabilt låg ränta från Riksbanken, samtidigt som ECB-representanter börjar glunka om ytterligare åtgärder, borde pressa Euron svagare mot de flesta valutor, inkl den svenska kronan. Vår prognos visar också en förstärkning ned mot 8.80 inom det närmaste året. Mot övriga större valutor beror prognosen mer på en uppenbar skillnad i konjunkturläge i förhållande till

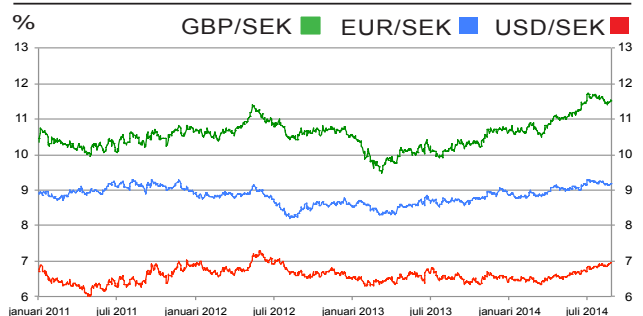
Sverige. Där har de anglosaxiska ekonomierna kommit betydligt längre i återhämtningen än den svenska ekonomin. Vi utgår dessutom ifrån att de fortsätter att utvecklas förhållandevis starkt relativt svensk ekonomi. Kronan beräknas därför handla något svagare, 7.04 mot USD och 11.58 mot GBP, under det närmaste året.

Figur 10. Ränta

Källa: Danske Bank

Figur 11. Valuta

Källa: Danske Bank

Johan Freij
Affärsrådeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.
Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se